

I Одмор на салашу

I

Иако нема море, Србија има много могућности да буде туристичка земља: добар географски положај, пријатну климу, лепе пејзаже, области недирнуте природе, споменике из праисторије, старог и средњег века и, пре свега, гостољубиве људе. У свему томе могу да уживају туристи који одлуче да посете Србију.

II

„Моја жена и ја смо планирали да овог лета проведемо десетак дана негде у Србији. Живимо у бучном граду пуном смога, журбе и нервозе, па би нам „повратак природи“ добро дошао. Двоумили смо се између неке лепе бање и салаша у Војводини. Кад бисмо имали довољно времена и пара, посетили бисмо оба места. Нас двоје много волимо природу, мир, тишину и чист ваздух. Деца већ неколико година са својим друштвом кампују на мору.

На интернету смо нашли много информација о бањама и салашима у Србији. Дуго смо размишљали шта да изаберемо. На крају смо се одлучили за овај салаш.

III

Где: На старом путу Београд – Суботица, 15 км од Новог Сада
Опис: У равници, окружен боровом шумом и цветним ливадама
Смештај: Удобне двокреветне и трокреветне собе, бунгалови
Опрема: Свака соба има купатило, засебну терасу, телевизор, интернет
Кухиња: Српска јела се спремају на традиционалан начин од намирница које се гаје на салашу. У винској карти су вина из Србије и других земаља.
Могућности: Салаш има школу јахања. Посебне атракције су вожња фијакером и панорамски лет авионом.
Цене: Ноћење са доручком је 1.600 динара. Доплата за ручак или вечеру је 900 динара. Пун пансион кошта 3.500 динара.

IV

„Ово место је идеално за наш одмор. Незагађена природа, мир, домаћа храна и гостољубиви домаћини сигурно ће учинити да се осећамо пријатно и опуштено. Позваћу агенцију и изнајмити бунгалов на десет дана.”

Постављајте питања једни другима за сваки део текста.

I – о туристичким могућностима Србије

II – о плановима брачног пара за годишњи одмор

III / IV – о салашу

Пример: III – Каква јела се спремају на салашу?

како и где људи проводе
свој одмор?

Која врста туризма вам
је најзанимљивија?

које место бисте изабрали за одмор? Зашто?

Повежите речи са леве и десне стране и кажите које могућности Србија има да буде туристичка земља

природа (лепи пејзажи)

пријатна клима

споменици

гостољубиви људи

антички градови,
средњовековне шврљаве,
манастири

зелена брда, цветне ливаде, чиста језера,
борове шуме, високе планине

воле госте и учиниће све што могу
да се они осећају пријатно

школа лепа, зиме са доста снега,
пријатно време у пролеће и рану јесен

- Шта је, по вашем мишљењу, најважније од свега што Србија може да понуди туристима?
- Шта ваша земља може да понуди туристима?

Кад бих имао времена,
много бих путовао.

кондиционалне реченице

I	II
кад + потенцијал	потенцијал
Кад бих имао времена, (али немам ...	много бих путовао. и не путујем)

Допуните реченице као у примеру

Пример: Кад _____ бољи посао, _____ већу плату. наћи / имати (ја)
Кад бих нашао бољи посао, имао бих већу плату.

- Кад _____ како је лепо на салашу, сигурно _____ га _____. знати / посетити (в)
- Кад киша не _____, _____ на излет. падати / ићи (ми)
- Кад _____ млађи, _____ у школу јахања. бити / уписати се (ја)
- Кад _____ Ана _____ да иде на море у јуну, _____ попуст. моћи / добити
- Кад _____ на интернету, _____ много информација о томе.
погледати / наћи (оне)
- Кад време не _____ тако хладно, _____ на планину. бити / ићи (ми)

Одговорите на питања

- Када бисте могли да бирате, на ком континенту и у којој земљи бисте живели?
- Како бисте проводили слободно време кад не бисте морали да радите?
- Када бисте могли, шта бисте променили у свом животу?

	(м.)	(м. и ж.)	(ж.)
нас / вас / њих (генитив)	двојица тројица четворица петорица	двоје троје четворо петоро	две три четири пет

Речима из табеле замените подвучене речи као у примеру

Пример: Ја сам ишла са две другарице на излет. _____ смо ишле на излет.
Нас три смо ишле на излет.

- Милош и три друга ће ићи на скијање. _____ свуда иду заједно.
- Ана, Владимир и Марко уче заједно. _____ су најбољи студенти.
- Соња и ја смо синоћ биле у биоскопу. _____ волимо старе филмове.
- Олга и Борисе, дуго вас нисам видела! Да ли сте _____ били на одмору?
- Моја три друга планирају да летују заједно. _____ иду на море.
- Да ли сте ти и твоје две сестре били на салашу? – Ја сам био, а _____ нису.

Обратите пажњу!

Има **нас** / **вас** / **их**
Било ... је
Биће
Било би

Има **их** петоро у канцеларији.

Било **вас** је седморо за столом.

Биће **нас** само тројица на часу.

С тобом **би нас** било дванаесторо у групи.

Колико **вас** има данас на часу? Колико **вас** је било јуче?

Разговор

Један студент је гост, а други домаћин на салашу.

Гост тражи информације о смештају, цени, храни и могућностима забаве.

Пример: – Добар дан. Добро дошли!

– Желимо да проведемо неколико дана на вашем салашу.

II Моја авантура низ Дрину

Лети обично идем десет-петнаест дана на море. Купам се, сунчам, шетам, идем на кратке излете по околини и све то преко неке туристичке агенције.

Пре извесног времена један друг ме је позвао да идем с њим и још **неколико** младића и девојака на путовање долином Дрине. То је једна од наших најлепших река.

Моји нови пријатељи, њих осморо, велики су љубитељи природе. Они раде у једној организацији за **заштиту** и **очување животне средине**. Њихов циљ је да пронађу угрожене пределе и скрену пажњу на **еколошке проблеме**.

Овог пута су направили план да иду низ реку Дрину до њеног ушћа у Саву. На почетку је она брза, планинска река и пролази кроз уске и дубоке клисуре. Касније мирно тече кроз долине са зеленим пољима. Дрина има и два вештачка језера са хидроцентралама.

Путовање је почело узбудљиво. Спустили смо се сплавом до првог кампа. Зелена, бистра али веома брза и хладна вода носила је сплав као да је од сламе. Помислила сам у једном моменту да ћемо пасти у воду. Много сам се уплашила иако су ми говорили да је сплав у сигурним рукама сплавара. Кад смо изашли на обалу, била сам пресрећна што сам ово доживела и „преживела”. Да могу, опет бих поновила ову авантуру.

У кампу су нам домаћини спремили богату вечеру. Сутрадан смо наставили пут пешке. Поред обале има много мотела и уређених кампова са бунгаловима и шаторима. Нисмо журили, заустављали смо се **где год** смо желели. Успут смо брали лековито биље и печурке. На местима где је то дозвољено, пекли смо рибу коју су наши пријатељи уловили.

Прошли смо кроз клисуру Трешњицу која је **заштићени** резерват природе. Ту живи велики број животиња и ретке врсте птица. Једини лош утисак на овом путу, оставило је на нас „пловеће острво” пластичних боца на једном од језера. Да људи знају колико је лепа природа дуж Дрине, никада не би бацали смеће у реку. Видели смо и велики број волонтера који су чистили језеро.

Одговорите на питања:

1. Са колико пријатеља је девојка кренула на пут?
2. Где њени пријатељи раде?
3. Шта је био циљ путовања?
4. Кроз какве пределе пролази Дрина?
5. Каква је вода?
6. Шта се налази поред обале?
7. Шта су успут радили?
8. Шта је Трешњица?
9. Шта је оставило лош утисак?

Опишите један свој узбудљив
доживљај са одмора.

СТОП ЗАГАЂИВАЊУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

а) загадити / загађивати загађивање – загађен, -а, -о

- 1) У великим градовима ваздух је веома _____.
- 2) _____ воде и земље угрожава здравље људи.
- 3) Аутомобили, фабрике, пушење _____ ваздух.

УГРОЖЕНЕ МНОГЕ БИЉНЕ И ЖИВОТИЊСКЕ ВРСТЕ

б) угрозити / угрожавати угрожавање – угрожен, -а, -о

- 1) Људи на разне начине _____ природу, биљке, животиње и себе.
- 2) Велики број биљака и животиња је _____.
- 3) Свако _____ околине треба строго казнити.

РЕЗЕРВАТ ПОД ЗАШТИТОМ ДРЖАВЕ

в) заштитити / штитити заштита – заштићен, -а, -о

- 1) У областима које су _____ биљке и животиње су сигурне.
- 2) Циљ еколога је _____ природе.
- 3) Шта би свако од нас могао да уради да _____ животну средину?

ЧУВАЈМО ПРИРОДУ

г) очувати / чувати очување – очуван, -а, -о

- 1) _____ природе је наш најважнији задатак.
- 2) Децу треба учити да _____ околину у којој живе.
- 3) Многи предели око Дрине су, на срећу, још увек _____.

д) Направите неколико реченица са речима из вежби а, б, в, г.

Пример: *Мислим да фабрике највише загађују ваздух, воду и земљу.*

Да имам времена,
ишла бих на море.

кондиционалне реченице

I реченица

Кад бих имала времена, ишла бих на море.

II реченица

Може и овако:

(Да + презент)

Да имам времена,

(потенцијал)

ишла бих на море.

а) Допуните реченице датим глаголима:

Пример: Да _____ неколико слободних дана, _____ на путовање низ Дрину. имати / ићи (ја)
Да имам неколико слободних дана, ишла бих на путовање низ Дрину.

1. Да _____, _____ сплавом низ реку.
моћи / спустити се (она)
2. Да људи _____ смеће у воду, река _____ чистија.
не бацати / бити
3. Да животиње и ретке птице _____ у резервату, ко зна да ли _____.
не живети / преживети
4. Да боље _____ лековито биље, _____ га за чај.
познавати / брати (ја)
5. Да _____ дозвољено, _____ рибу на овом месту.
јесам / пећи (ми)

б) Реченице из вежбе а) промените као у примеру

Пример: Да имам неколико слободних дана, ишла бих на путовање низ Дрину.
Кад бих имала неколико слободних дана, ишла бих на путовање низ Дрину.

в)

- Да вас пријатељи позову, да ли бисте са њима учествовали у чишћењу околине?
- Кад бисте видели да неко баца смеће у реку, шта бисте му рекли?

Обратите пажњу!

Ко

Кад

Где год

Шта

Куд

Ко год дође, добродошао је!

Дођи код мене кад год можеш.

Заустављали смо се где год смо хтели.

Узмите шта год желите.

Можемо да идемо куд год хоћемо.

б) Подвуците одговарајуће изразе

Неки људи мисле да могу да бацају смеће ко год / где год желе.
Да ли сте у животу увек радили све шта год / куд год сте хтели?
Имам времена, могу да путујем шта год / куд год хоћу?
Ко год / где год може, треба да утиче на очување животне средине.
Да ли идете ван града кад год / ко год можете?

Разговор

- 1) Који делови ваше земље су најугроженији?
- 2) Шта највише загађује околину у вашој земљи?
- 3) Шта држава ради да заштити животну средину?
- 4) Шта бисте ви урадили за очување животне средине, да можете?

III Идеалан одмор

а) Користите дате речи и кажите где и како људи проводе одмор у ситуацијама 1, 2 или 3

1. са породицом и малом децом,
2. са пријатељима,
3. са девојком / младићем

на мору / планини / селу / салашу
у неком старом граду / бањи

купати се
одмарати се
сунчати се
шетати
разгледати споменике
посећивати музеје
излазити
бавити се спортовима на води / снегу

б) Како бирате место за одмор?

- годинама летујете или зимујете на истом месту
- тражите нове могућности у туристичким рекламама
- ваш избор зависи од: новца, дужине одмора, породице, интересовања...

в) Идеалан одмор

Кад бисте бирали идеалан одмор, куда бисте ишли?
Колико бисте остали, ко би ишао са вама, како бисте проводили време?

Препоручите једно место за одмор у својој земљи

- где се налази (на северу, северозападу...)
- како се зове
- каква је клима, природа (клисуре, планине, брда, реке, језера, равнице..)
- како може да се стигне тамо
- какав је смештај (хотели, кампови / шатори, цене ноћења, пуних пансиона, полупансиона)
- споменици, музеји, ресторани, паркови

Када бисте могли, које од ових места бисте посетили и зашто?

Разговор

- Да ли сте већ испланирали годишњи одмор?
- Да овог лета остајете у Србији, куда бисте ишли на одмор?

Туризам у мојој земљи

Опишите једно туристичко место у својој земљи (до 80 речи)

Да ли знате?

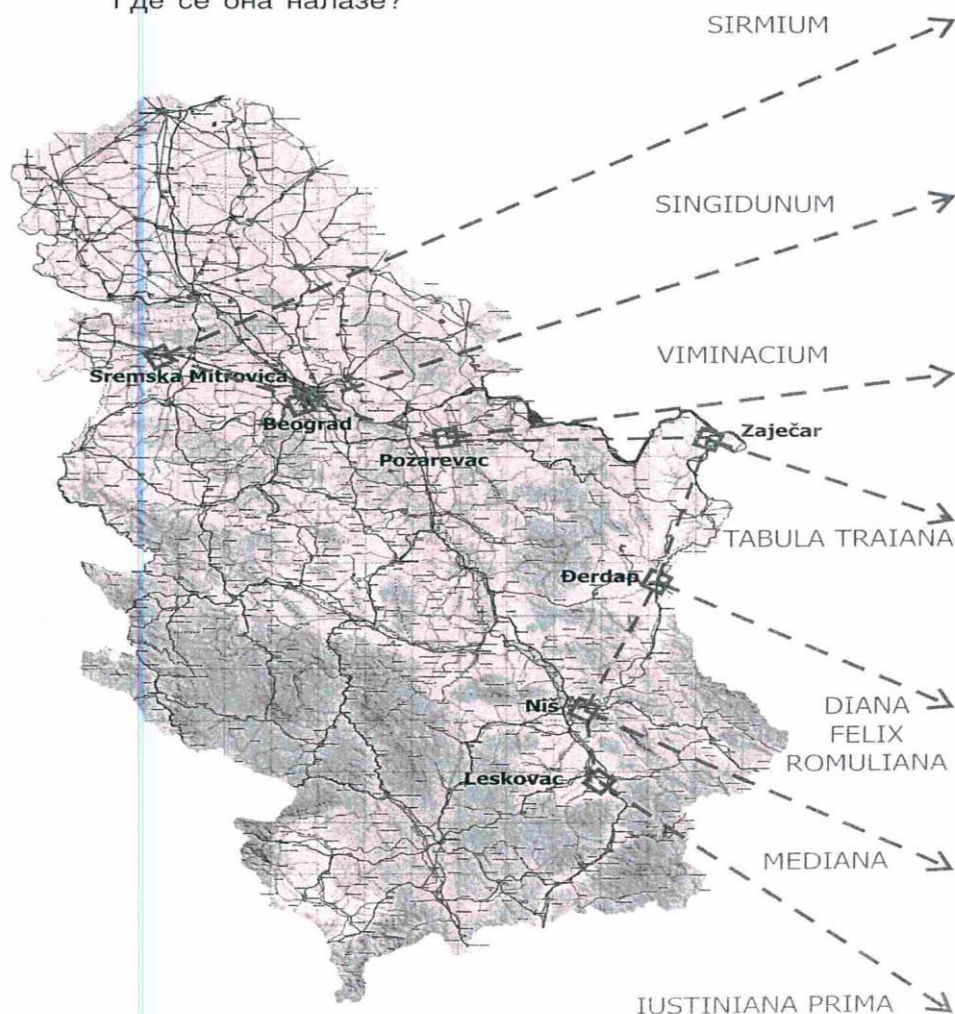
Прочитајте следеће текстове. Подвуците речи које не разумете. Разговарајте о њима са колегама из групе и покушајте да нађете право значење.

SINGIDUNUM – SIRMIIUM – VIMINACIUM – TABULA TRAIANA –
DIANA - FELIX ROMULIANA – MEDIANA – IUSTINIANA PRIMA

Седamnaест римских императора пореклом је с територије данашње Србије. Иза њих су остали Сирмијум, Сингидунум, Виминацијум, Феликс Ромулијана и други споменици. Туристички пројекат „Траговима римских царева” треба да повеже све градове и споменике из римског периода у јединствену туристичку туру.

Погледајте мапу

За која од ових места сте чули?
Где се она налазе?

На Дрини ћуприја

Велики српски писац **Иво Андрић** (1892–1975) провео је детињство у Вишеграду на Дрини. Ова дивна река била му је инспирација за роман **На Дрини ћуприја*** за коју је 1961. године добио Нобелову награду за књижевност. Овај роман нема класичног главног јунака. Главни јунак је мост – ћуприја. Андрић описује догађаје између 1510. године, када се јавила идеја о градњи моста, до његовог рушења у Првом светском рату 1914. године. Сви догађаји и судбине људи везани су за мост.

Јесте ли чули за ову књигу? Да ли је преведена на ваш језик?

Ђавоља Варош – чудо природе

Споменик природе „Ђавоља Варош“ (необичне земљане фигуре) налази се на југу Србије. Од Београда је удаљен 288 км. Ово место изгледа мистично.

У околини су остаци из тринаестог века: насеља, старе цркве, гробља и неколико рудника. Овај јединствени локалитет је под заштитом државе.

Легенда каже да су ове фигуре у ствари окамењени сватови. Некада давно овде су живели скромни, мирни и религиозни људи. То је сметало ђаволу који им је дао „ђавољу воду“. Пошто су пили ту воду, људи су заборавили на родбинске односе, па су решили да венчају брата и сестру. Вила заштитница их је молила да то не раде, али је нису послушали. Зато их је Бог казнио и окаменио.

Да ли у вашој земљи постоји нека легенда везана за неко место, град?

Заменице уз глаголе *имати* и *бити*

Када желимо да означимо постојање неких предмета или особа, у презенту користимо глагол *имати*:

Има их педесет.

У перфекту и у футуру користимо глагол *бити*:

Било их је педесет / Биће их педесет.

Заменице и ред речи у реченици

Употреба заменица уз глагол у перфекту

1. (ја)	Видео сам га јуче у граду.	Глагол јесам се налази испред заменице.
2. (ти)	Видео си га јуче у граду.	
3. (он)	Видео га је јуче у граду.	Само кад је субјекат у 3. лицу сг. заменица је испред глагола јесам!

плурал: (ми) Видели смо га... / (ви) Видели сте га... / (они) Видели су га...

Кондиционалне реченице за садашњост

а) Кондиционалне иреалне реченице за садашњост означавају ситуације које нису могуће и не одговарају стварности.

Модел 1: *Да сам десет година млађи, отишао бих на пут око света.*

Да + ПРЕЗЕНТ ,

ПОТЕНЦИЈАЛ

Да сам десет година млађи, отишао бих на пут око света.

= *Отишао бих на пут око света да сам десет година млађи.*

Модел 2: *Кад бих био десет година млађи, отишао бих на пут око света.*

Кад + ПОТЕНЦИЈАЛ

ПОТЕНЦИЈАЛ

Кад бих био десет година млађи, отишао бих на пут око света.

= *Отишао бих на пут око света кад бих био десет година млађи.*

б) Кондиционалне потенцијалне реченице су по конструкцији исте као иреалне – модел 2, али се разликују од њих по значењу. Потенцијалне реченице означавају радњу чије се остварење не очекује, али је могуће.

Кад бисмо пожурили, стигли бисмо на почетак концерта.

Кад бих добио на лутрији, купио бих стан.